MAATALOUS

Päätöksenteossa käytettyjen tilastojen luotettavuus on viljelijöiden kannalta ensiarvoisen tärkeää. **AKTUAARI JAANA KYYRÄ, MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN TIETOPALVELUKESKUS TIKE**

MAATALOUDESTA LYHYESTI

Kamelilla mers-tartunta

Saudi-Arabiassa on löydetty kamelista vaarallinen koronavirus mers. Kamelin omistaja oli saanut aiemmin tartunnan. Jos kamelin ja sen omistajan kantamat virukset todetaan identtisiksi, saattaa löydös avata oven viruksen alkuperän tunnistamiseen.

Tutkijaryhmät esittivät elokuussa, että kamelit ovat saattaneet tartuttaa viruksen ihmiseen.

Ensimmäinen tautitapaus havaittiin viime vuoden syyskuussa Saudi-Arabiassa. Mers on tappanut yli 60 ihmistä ympäri maailmaa. Kaikki tartunnan saaneet olivat oleskelleet hiljattain Lähi-idässä.

Mers on sukua sarsille, ja sitä vastaan ei ole rokotetta.

Virikkeitä possuille polyuretaanista

Saksalainen Kesselin yliopisto sekä sikatiloilla käytettäviä laitteistoja valmistava Weda ovat ryhtyneet kehittämään yhdessä virikkeitä sioille. Niiden tarkoituksena on parantaa sikojen hyvinvointia, tukea eläinten luonnonmukaista käyttäytymistä ja samalla täyttää EU:n hyvinvointidirektiivin vaatimuksia, kertoo Poultry production news -verkkolehti.

Erilaisten luonnonmateriaalien lisäksi virikkeiden raaka-aineena on testattu muun muassa polyuretaania, joka on elintarvikekäytössä turvallista.

Maatalous terapoi entisiä sotilaita

Maataloudella on valtava terapeuttinen merkitys sotien traumatisoimille entisille sotilaille, toteaa viljelijä ja tilanomistaja **James McCormick** Yhdysvaltain Länsi-Virginian osavaltiosta.

McCormick johtaa tällä hetkellä osavaltiossa käynnistynyttä hanketta, jossa entisiä sotilaita autetaan maataloustyön avulla, kertoo Charleston Daily Mail verkkolehdessään.

Veteraaneille tarjotaan pieni maa-ala, jolla he voivat työskennellä hankkeen heille tarjoamilla työvälineillä.

”Se saa heidät ulos kodeistaan. Maataloustyöhön pohjautuva hoito auttaa todella näitä ihmisiä parantumaan.”

OIKAISU

Yhtiöitys spv:n jälkeen

Pro Agria Pohjois-Savon yritysneuvoja **Juhani Paavilaisen** mukaan maatilan yhtiöittäminen tulee tehdä sukupolven vaihdoksen jälkeen, toisin kuin maanantain lehdessä (MT 11.11.) kerrottiin.

Silloin siirtoarvoina käytetään lahjaverotusarvoja (lahjanluonteinen kauppa).

Myös vanhemmat voivat hoitaa yhtiöittämisen ja ottaa lapsia mukaan yhtiöön. Varsinainen sukupolven vaihdos tehdään vähintään 10 vuoden kuluttua (luovutusvoittoverovapaus).

MT

Vuoden luomuyrittäjä arvostaa koko ketjua tuottajasta alkaen

Spelttituotteita valmistavan Sun Speltin perustajan ja toimitusjohtajan Kari Kaipaisen lähtökohtana on reiluuden periaate. Hän arvostaa yrityksen koko yhteistyöverkostoa tuottajasta lähtien.

Erilaiset ruokasuuntaukset tulevat ja menevät, mutta aito ja puhdas ruoka nousee, toteaa Sun Spelt Oy:n toimitusjohtaja **Kari Kaipainen**.

Aidosta ja puhtaasta ruuasta lähti liikkeelle myös hänen oman yrityksensä tarina. Myyntimiehenä vuosia työskennellyt Kaipainen ryhtyi suin päin elintarvikeyrittäjäksi saatuaan vuonna 2000 naapuriltaan maistiaisiksi hänelle entuudestaan täysin tuntematonta spelttiä eli alkuvehnää.

”Keitin siitä puuron, joka oli niin hyvää, että ostin naapurilta 200 kiloa spelttiä. Siinä sitten mietin, mitä ostamastani speltistä ryhtyisin tekemään”, hän kertoo.

Pienen etsimisen jälkeen Kalvolan Iittalasta löytyi vehnämylly, joka jauhoi jyvät jauhoksi. Ne hän pakkasi lähikaupasta ostamiinsa ruskeisiin paperipusseihin ja ryhtyi myymään.

Vuosien työn jälkeen speltti on tullut ihmisille tutuksi ja Sun Spelt vakiinnuttanut asemansa suomalaisissa ruokakaupoissa. Yhtiön tuotteita on myynnissä K- ja S-ryhmän kaupoissa ja Stockmanneilla sekä tukuissa, luomutukuissa ja maatilamyymälöissä.

Kari Kaipainen aloitti yrityksensä ilman aikaisempaa kokemusta elintarviketuotannosta.

Myös ravintolat ovat yritykselle merkittävä asiakasryhmä.

Yrittäjä kiittelee yhteistyöverkostoa

Luomuliitto palkitsi Sun Spelt Oy:n vuoden luomuyrityksenä Mikkelin luomupäivillä eilen tiistaina. Kaikki yrityksen tuotteet ovat luomua.

Vaikka yritys henkilöityykin perustajaansa, Kaipainen ei halua ottaa kunniaa palkinnosta kokonaan itselleen. Hänen mielestään Luomuliiton tunnustus on tunnustus koko yrityksen tuotantoketjulle, niin alkutuotannolle kuin alihankkijoillekin.

Sun Speltin alihankintaketju on laajentunut alkuajoista tuntuvasti. Nyt yritykselle työskentelee kolme myllyä, näkkileivät valmistava leipomo, pastatuotteiden valmistaja sekä lakritsitehdas, joka tekee speltistä lakritsia.

Yritys on juuri saattanut loppuun mittavan tuotepakkausten uudistuksen. Sen tavoitteena oli tuoda spelttiä aiempaa lähemmäksi tavallista kuluttajaa.

”En halua, että tuotteemme ovat liian erikoisia tai että niillä on mitään hörhöleimaa.”

Spelttiala lähes kymmenkertaistunut

Kun Kaipainen osti naapuriltaan ensimmäisen spelttierän, spelttiä viljeli Suomessa vain harva tila. Yhteensä spelttiala oli 2000-luvun alussa noin 150 hehtaaria, Kaipainen kertoo.

Nyt ala on kasvanut jo lähelle 1 500 hehtaaria.

Kaipainen uskoo, että ala kasvaa jatkossakin, joskin kotimaan markkinat alkavat olla vakiintuneet. Tulevaisuudessa Sun Speltillä on tarkoitus hakea kasvua nykyistä enemmän ulkomailta.

Ensimmäiset avaukset yritys on jo tekemässä yhdessä Stockmannin kanssa. Kymmenen yrityksen tuotetta lähtevät valloittamaan Venäjän markkinoita Stockmannin Pietarin ja Moskovan tavaratalojen kautta.

Jatkossa suomalaista spelttiä voi olla myös Ruotsin ja Norjan markkinoilla, ehkä jopa Kaukoidässä. Askelet ovat kuitenkin varovaisia.

”On tärkeää pitää huolta siitä, että raaka-aine riittää.”

JUHANI REKU

Valikoima täydentyi kvinoalla

Sun Speltin tuotteiden pääraaka-aine on kotimainen speltti eli alkuvehnä, mutta pari vuotta sitten yritys otti mukaan myös Varsinais-Suomessa tuotetun kvinoan.

Kvinoa viljellään Rainingon luomutilalla Liedossa.

Kvinoa on Etelä-Amerikasta peräisin oleva ruokakasvi, jonka sukulaisia ovat muun muassa punajuuri, nokkonen, pinaatti ja jauhosavikka. Sitä käytetään sekä ruuanlaitossa että leivonnassa.

”On upeaa, että Suomeen saadaan viljelyyn täysin uusia viljelykasveja”, kiittelee Luomuliiton puheenjohtaja **Jukka Lassila** vuoden luomuyrityksen palkitsemisperusteissa.

Lassilaa miellyttää kvinoassa ympäristöystävällisyyden lisäksi myös sen sosiaaliset hyödyt.

Samaa korostaa Sun Speltin toimitusjohtaja **Kari Kaipainen**.

”Kvinoa on erittäin eettinen kasvi, jonka käyttö lisääntyy jatkuvasti. Kun kotimaisella kvinoalla korvataan tuonti-kvinoaa, kansat kvinoan alkuperäisillä viljelyalueilla pystyvät käyttämään tuottamansa sadon itse.”

JUHANI REKU

Vaikeasti havaittava mahahaava aiheuttaa sikatilalle tappioita

Sikojen mahahaava heikentää niiden hyvinvointia ja aiheuttaa tuottajille taloudellisia tappioita. Sitä esiintyy kaiken ikäisillä sioilla, teurastamotarkkailussa jopa 30 prosentilla lihasioista.

Vaivan hankaluutta lisää se, että tuottajan on vaikea huomata mahahaavan oireita siassa. Lisäksi se saattaa kehittyä hyvin nopeasti, muutamassa päivässä, kertoi tutkija **Maija Karhapää** Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT:ltä.

Menetelmää, jolla mahahaava voitaisiin diagnosoida siasta, ei ole. Kun selvät oireet ilmenevät, on sairaus jo pitkällä.

Sika on kalpea ja heikko, hengittää nopeasti ja sisäiset verenvuodot värjäävät ulosteen tummaksi. Ne voivat oksennella.

Rehun koostumus vaikuttaa mahahaavan syntyyn. Esimerkiksi vähäinen kuidun ja korkea kauran määrä altistavat mahahaavalle.

Liian hienoksi jauhettu vilja rehuseoksessa lisää mahahaavan riskiä, sanoi Karhapää.

Muita riskitekijöitä ovat stressin aiheet, ahtaus, tauot ruokinnassa tai muut taudit, jotka aiheuttavat syömättömyyttä.

Sialle kannattaa antaa olkea useammastakin syystä, totesi Karhapää. Virike vähentää stressiä ja parantaa yleistä terveydentilaa.

Oljen pureskelussa erittyy sylkeä, joka neutraloi mahahappoja. Kuitu pienentää nesteen osuutta mahassa, jolloin sen sisältö ei pääse sekoittumaan.

Mahahaavaa on havaittu enemmän sioilla, joilla on ohut selkärasva ja korkea lihaprosentti, kertoi Karhapää. Hän pohti, onko sianjalostuksella lisätty tahattomasti alttiutta mahahaavaan samalla kun on parannettu haluttuja ominaisuuksia.

Sian kasvu lähtee maidosta

Projektisuunnittelija **Tiina Kortelainen** MTT:ltä kertoi välikasvattamojen tilanteesta Toimiva sikala -hankkeen tulosten perusteella.

Hän painotti emakon kunnon ja maidon riittävyyden merkitystä vielä vieroitusvaiheessakin. ”Jos imetyksessä on ongelmia, voi odottaa, että niitä on välikasvatuksessakin”, Kortelainen totesi.

Toinen tärkeä asia on se, miten porsas oppii syömään rehua.

Rehua pitää tarjota porsaalle jo imetysaikana. Siitä tulee tehdä houkuttelevaa, mikä tarkoittaa esimerkiksi astian laittamista lattiatasolle, jotta rehua pääsee tonkimaan.

Kuppi on kiinnostavampi, jos siinä on ulokkeita. ”Sian uteliaisuutta kannattaa käyttää hyväksi”, sanoi Kortelainen.

Pahnueiden yhdistäminen vieroituksessa lisää kuolleisuutta välikasvattamossa. ”Eläinten sekoittaminen lisää aina stressiä.”

HANNA SALONEN

Maija Karhapää ja Tiina Kortelainen puhuivat tiistaina Pro Agrian Sikatalouden tulosseminaarissa Tampereella.

KARI SALONEN

Porsaiden vastustuskyky on herkimmillään vieroitusiässä. Niiden verenkierrossa ei ole enää emakon ternimaidossa saatuja vasta-aineita ja omia ei vielä kehity.

Hanke vähensi lääkkeiden tarvetta

Toimiva sikala -hankkeessa on etsitty asioita, mitä tulee seurata välikasvattamoissa, jotta tuotantoa ja eläinten terveyttä pystytään hallitsemaan paremmin.

Hankkeen tuloksia kerrottiin tiistaina Tampereella sikatalouden tulosseminaarissa.

Hankkeessa mukana ollut porsastuotantosikalaa Kurikan Jurvassa pitävä **Ari Alho** toteaa, että hankkeesta on ollut hyötyä.

”Hankkeen avulla asioita tulee mietittyä tarkkaan uusista näkökulmista, kun monesti omalle työlle on helposti sokea. Hankkeen lopputuloksista tulee hyötyä muillekin.”

Hankkeen aikana tehdyillä ruokintamuutoksilla tilalla on päästy eroon vieroitusripulista ja lääkkeiden käyttöä on siten vähennetty.

”Viimeisimpien tilakäyntien raportteja ei vielä ole saatu, niin niiden tuloksia ei vielä ole päästy hyödyntämään”, Alho kertoo.

Hankkeen puitteissa tilalle on tehty peruskartoituksen lisäksi eläinlääkäri-, ruokintalaite- ja olosuhdekäynnit.

Hanketta ovat vetäneet Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT ja Pro Agria.

Hankkeen tuloksena tehdään yksinkertainen ohjeistus tuottajille, mitä asioita pitää välikasvattamoissa seurata päivittäin, viikoittain, kuukausittain ja vuosittain.

TUURE KIVIRANTA

Aika ottaa näytteitä?

Lähetä ne tuttuun ja luotettavaan Viljavuuspalveluun

- marraskuun ajan rehu- ja viljavuusnäytteiden postitus veloituksetta!

Lisäksi osallistut kolmen laadukkaan akkuporakoneen arvontaan (arvo 299 €).

Lisää tilaukselle MTK/SLC- jäsennumero saadaksesi jäsenetusi!

eurofins | Viljavuuspalvelu

P. 015 320 400 • PL 500 • 50101 Mikkeli • www.viljavuuspalvelu.fi

Rakennetutkimus antaa pohjaa päätöksille

Noin 20 000 maatilaa tai puutarhayritystä sai viime viikon alkupuolella maatalouden rakennetutkimusta koskevan kirjeen.

Eilisaamuun mennessä jo 12 prosenttia kirjeen saaneista oli ehtinyt vastata kysymyksiin verkossa, aktuaari **Jaana Kyyrä** Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus Tikestä kertoo.

Rakennetutkimuksessa kerätään tietoa maatalouden rakenteesta, työvoimasta ja muusta yritystoiminnasta.

Tutkimus tehdään samaan aikaan kaikissa EU-maissa. Sen tuloksia käytetään muun muassa maatalouspolitiikan tulevia ratkaisuja pohdittaessa.

”Päätöksenteossa käytettyjen tilastojen luotettavuus on viljelijöiden kannalta ensiarvoisen tärkeää”, Kyyrä korostaa.

Lisäksi tulokset antavat taustatietoa muun muassa maatalouden kannattavuuskirjanpitoa varten.

Jo tiedossa olevaa ei kysellä

Suomessa yli puolet tarvittavista tiedoista saadaan suoraan olemassa olevista rekistereistä, esimerkiksi maatila-, puutarhayritys-, luomu- ja eläinrekistereistä. Nyt kysytään ainoastaan niitä tietoja, joita muualta ei saada, Kyyrä kertoo.

Tutkimukseen valitut tilat saivat kirjeen mukana verkkokyselyyn tarvittavat salasanat ja tilatunnukset.

Sähköinen tiedonkeruu päättyy 20. joulukuuta.

Niiltä, jotka eivät vastaa verkossa, tiedot kerätään puhelinhaastattelulla tammikuussa. He saavat joulukuun puolivälissä paperilomakkeen, johon voivat täyttää tietonsa etukäteen puhelinhaastattelua varten.

Verkkolomake ohjaa ja opastaa

Tavoitteena on, että 60 prosenttia vastaajista täyttäisi kyselyn verkossa.

Sähköinen kysely on paperilomaketta kätevämpi, tutkija **Pasi Mattila** kertoo.

Verkkokysely on joustava tapa vastata rakennetutkimukseen. Kyselyn voi täyttää haluamanaan aikana ja osissa.

Esimerkiksi maatilan muuta yritystoimintaa koskevia kysymyksiä on paperilomakkeella kaksi sivua. Jos viljelijä vastaa verkossa, ettei tilalla ole maatalouden lisäksi muuta yritystoimintaa, sitä koskevat kysymykset eivät edes tule näkyviin. Vastaajan ei tarvitse kahlata läpi kysymyksiä, jotka eivät tilan toimintaan liity.

Verkkokysely myös opastaa vastaajaa. Se huomauttaa, jos jokin tieto näyttää väärältä tai puuttuu.

Lisäksi verkkolomakkeelta löytyy ohje-painike, jonka alta tulee esille lisätietoa ja neuvoja. ”Verkkoon ohjeistusta mahtuu paljon enemmän kuin paperilomakkeelle”, Mattila toteaa.

Myös työtuntilaskuri auttaa verkkolomakkeen täyttäjää.

Verkkokyselyn voi täyttää osissa: keskeyttää ja jatkaa taas, kun aikaa löytyy. Jo lähetettyyn lomakkeeseen voi vielä palata.

Kun lomake on valmis, sen tiedot voi tallentaa itselle.

Apua saa puhelimitse tai sähköpostilla

Tilalle tulleessa kirjeessä neuvotaan, mistä saa apua ongelmatilanteissa.

Kyyrän mukaan puhelimet soivat viime viikolla melko ahkeraan. Eniten tuli soittoja, joissa ilmoitettiin tilan toiminnan päättyneen. Tälle ilmoitukselle ei kyselyssä ole omaa kohtaa.

Toinen suuri ryhmä olivat ne, jotka ilmoittivat, etteivät aio vastata verkossa.

Monella internetyhteydet ovat niin hitaat, ettei verkkokyselyihin pystytä vastaamaan. ”Ymmärrämme sen, ja siksi vastaustapoja on tarjolla kaksi”, Kyyrä kertoo.

Hän kehuu suomalaisviljelijöiden aktiivisuutta ja tunnollisuutta vastaajina. ”Tanskassa vastaaminen on pakollista sakon uhalla. Suomessa tällaiseen ei ole tarvetta.”

Joskus viljelijät ovat liiankin tunnollisia. Kyyrä korostaa, ettei esimerkiksi työtunti- tai energiakysymyksiin tarvitse vastata tunnilleen tai kilowatilleen. ”Arvio riittää!”

SATU LEHTONEN